

Antwoord van Europol

Samenvatting Over het algemeen ondersteunt Europol de bevindingen en aanbevelingen van het auditverslag, die bijdragen aan het lopende medewetgevingsproces om het mandaat en de taken van Europol verder te versterken. De ERK wijst op de operationele behoefte aan uitwisseling van informatie met samenwerkingspartners buiten de EU en particuliere partijen, alsook aan doeltreffende en efficiënte verwerking van grote en complexe datasets, met innovatieve instrumenten om de rechtshandavingsinstanties van de EU-lidstaten op doeltreffende en efficiënte wijze te ondersteunen. Het effect van de ondersteuning van Europol wordt beoordeeld voor de belangrijkste activiteiten, bijvoorbeeld met betrekking tot gezamenlijke actiedagen en operationele taskforces die tot doel hebben de “high-value targets” die betrokken zijn bij activiteiten op het gebied van ernstige en georganiseerde criminaliteit, te ontwrichten. De operationele hoogtepunten van het Europees Centrum tegen migrantensmokkel (EMSC) van Europol worden samengevat op de website van Europol, met inbegrip van de jaarverslagen van het EMSC. Uit de enquête die de ERK in het kader van de audit heeft uitgevoerd, blijkt dat in 80 % van de antwoorden van de lidstaten en de samenwerkingspartners buiten de EU een tevredenheidscijfer van 7 of meer (op een schaal van 1-10) werd gegeven voor de strategische en operationele ondersteuning van Europol. Tegelijkertijd werd in 87 % van de antwoorden een tevredenheidscijfer van 7 of meer gegeven voor de door Europol verstrekte informatie. Dit bewijst voor Europol dat de ondersteuning van het EMSC een tastbaar effect heeft op de inspanningen van de lidstaten en andere landen. Naast de huidige activiteiten op het gebied van prestatie monitoring wordt een herschikking van personele middelen om statistische gegevens (bv. over het aantal aanhoudingen) te verzamelen en te verifiëren met de lidstaten en derde landen niet haalbaar geacht. Europol ziet uit naar de uitvoering van de interoperabiliteitsagenda van de EU en de daarmee verband houdende activiteiten die zullen bijdragen tot de uitbreiding van de verzameling gegevensbronnen voor de dagelijkse werkzaamheden van Europol.

VI Het gebruik van externe gegevensbronnen hangt af van het toepasselijke wettelijke mandaat. Zie ook de antwoorden van Europol op de paragrafen 33, 36 en 37.

VII Om zijn deel van de interoperabiliteitsagenda van de EU uit te voeren, heeft Europol het EU-interoperabiliteitsplan van Europol ontwikkeld. Het plan schetst de bij Europol vereiste activiteiten, met inbegrip van de tijdpaden, verantwoordelijkheden en onderlinge afhankelijkheden voor EES, Etias, Ecris-TCN, SIS, VIS en Eurodac, alsmede voor activiteiten die niet specifiek in de interoperabiliteitsagenda zijn opgenomen (bv. Prüm, Epris-ADEP).

IX Europol ondersteunt de lidstaten op basis van de specifieke behoeften van een zaak en met de beschikbare instrumenten en middelen. Europol wijst op de hoge mate van

tevredenheid onder de lidstaten en de niet-EU-partners over de ondersteuning van Europol, waaruit blijkt dat Europol zijn taak om de lidstaten te ondersteunen bij het voorkomen en bestrijden van zware en georganiseerde criminaliteit, vervult.

X Europol aanvaardt alle aanbevelingen.

25 Europol wenst te benadrukken dat de werkzaamheden van het agentschap er ook op gericht zijn ervoor te zorgen dat de lidstaten over een volledige reeks relevante gegevens beschikken.

28 De rol van Europol als EU-knooppunt voor informatie over criminele activiteiten houdt in dat Europol een platform voor informatie-uitwisseling biedt, waarbij Europol wordt betrokken wanneer strategische en operationele analyse en ondersteuning op EU-niveau vereist zijn, terwijl daarnaast bi- en multilaterale informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en derde partijen plaatsvindt. Het aantal bilaterale berichtenuitwisselingen in Siena heeft geen invloed op de kwalitatieve en kwantitatieve aard van de met Europol uitgewisselde informatie.

33 Europol werkt nauw samen met Interpol en heeft al directe toegang tot SIS II en indirecte toegang tot Eurodac- en PNR/API-gegevens. Europol is bezig met het verkrijgen van toegang tot het Visuminformatiesysteem (VIS). Het gebruik van aanvullende externe relevante databases, zoals het inreis-uitreisysteem, zal worden gerealiseerd in het kader van de interoperabiliteitsagenda van de EU, waarin Europol een duidelijke rol speelt. Daarnaast kan de wetgever toegang tot het Prümmechanisme overwegen.

36 Het Eurodac-systeem is opgezet ter ondersteuning van de asielaanvraagprocedure die op nationaal niveau wordt geleid. Voorts kan Eurodac overeenkomstig artikel 21 van de Eurodac-verordening alleen worden geraadpleegd “wanneer vergelijkingen met vingerafdrukgegevens die zijn opgeslagen in informatieverwerkingssystemen die technisch en wettelijk toegankelijk zijn voor Europol, niet tot de vaststelling van de identiteit van de betrokkene hebben geleid”.

Volgens artikel 10 van de PNR-richtlijn kan Europol “een dergelijk verzoek indienen wanneer dat strikt noodzakelijk is ter ondersteuning of versterking van het optreden van de lidstaten, gericht op het voorkomen, opsporen of onderzoeken van een specifiek terroristisch misdrijf of ernstige criminaliteit, mits een dergelijk misdrijf of die vorm van criminaliteit onder de bevoegdheid van Europol valt”. De voorwaarde dat het “strikt noodzakelijk” is, moet door Europol in acht worden genomen en staat dus geen regelmatige of systematische controles op basis van aselechte steekproeven toe.

37 In maart 2021 heeft de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) advies uitgebracht over voorafgaande raadpleging overeenkomstig de toepasselijke bepalingen van artikel 39 van de Europol-verordening. Aangezien het VIS een administratieve database is, zal Europol een centraal toegangspunt moeten oprichten en aan de door de EDPS gestelde eisen moeten voldoen voordat het toegang

krijgt tot het VIS. Europol werkt in 2021 met voorrang aan het verwezenlijken van toegang tot het VIS.

40 Door de implementatie van Quest kunnen rechtshandhavingfunctionarissen van de lidstaten de gegevens van Europol opzoeken en raadplegen met behulp van hun eigen nationale informatiesystemen. In het kader van het Quest+-initiatief worden verdere ontwikkelingen voorgesteld om de lidstaten in staat te stellen gegevens over analyseprojecten te bevragen op basis van een hit/no hit-systeem.

41 Toegang voor de lidstaten met het oog op gezamenlijke analyse met Europol wordt momenteel overwogen als een wijziging in de bepalingen van de Europol-verordening.

45 Europol onderstreept dat voor de ontvangst van persoonsgegevens door Frontex de uitvoeringsstappen aan de kant van Frontex moeten worden voltooid.

48 Wat het gebruik van innovatieve IT-mogelijkheden betreft, is Europol gebonden aan artikel 39 van de Europol-verordening, dat voorafgaande raadpleging van de EDPS vereist. De wetgever zou, in het kader van de lopende toetsing van wijzigingen in de Europol-verordening, kunnen overwegen een mechanisme in te stellen dat tegelijkertijd de operationele flexibiliteit en gegevensbescherming ten goede komt. In een recent voorbeeld met betrekking tot de voorgenomen ontwikkeling en het beoogde gebruik van een instrumentarium voor machinaal leren (artificiële intelligentie) voor een belangrijke operationele taskforce bij Europol heeft de huidige procedure uit hoofde van artikel 39 van de Europol-verordening vanaf de initiële opening van het dossier tot op heden acht maanden geduurd (en loopt nog steeds). Dergelijke tijdspaden zullen waarschijnlijk geen doeltreffend antwoord bieden op de dreigingen van de georganiseerde misdaad, waaronder cybercriminaliteit, en terrorisme.

52, onder 1) Europol verleent ook ondersteuning aan de lidstaten door middel van secundaire veiligheidscontroles in migratiehotspots. Daarnaast richten de door Europol ondersteunde zaken zich op zogenoemde “secundaire bewegingen” binnen de EU, teneinde criminele netwerken die illegale migratie faciliteren, te ontwrichten.

54 Het gebruik van innovatieve instrumenten zoals artificiële intelligentie voor de prestatie monitoring van gevoelige operationele activiteiten vereist voorafgaande raadpleging van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming overeenkomstig artikel 39 van de Europol-verordening. Desalniettemin is Europol niet in staat om uit zijn jaarlijkse begroting en de bijbehorende personeelsformatie aanzienlijke financiële en personele middelen te investeren in rapportagemechanismen. Naast de huidige activiteiten op het gebied van toezicht op en de verslaglegging wordt een herschikking van personele middelen om met de hand statistische gegevens (bv. over het aantal aanhoudingen) te verzamelen en te verifiëren met de lidstaten en derde landen, niet haalbaar geacht. Het is ook twijfelachtig of de investering van middelen in dergelijke rapportagemechanismen tot betrouwbare kwaliteitsgegevens zou leiden; zie de opmerking van de Rekenkamer in paragraaf 57 met betrekking tot de door Eurostat ondernomen pogingen.

55 In 2019 heeft Europol 9 426 operationele verslagen en 313 strategische en thematische verslagen opgesteld, waarvan meer dan de helft (namelijk 5 322) operationele verslagen op het gebied van zware en georganiseerde criminaliteit. Het verzamelen en monitoren van de resultaten in de lidstaten zou aanzienlijke investeringen van middelen en een heroriëntatie van de prioriteiten vergen, zowel aan de kant van Europol als aan de kant van de lidstaten. De rol van Europol bestaat erin de lidstaten te ondersteunen, en hun tevredenheid over de door Europol geleverde producten en diensten is duidelijk aangetoond.

56 Zie het antwoord op paragraaf 54.

58 Zie het antwoord op paragraaf 54.

60 Empact (Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging) en de bijbehorende operationele actieplannen (OAP's) worden beheerd door Europol.

62 Europol heeft ook gegevens verzameld over het aantal prioritaire zaken in verband met documentenfraude en prioritaire zaken waarvoor financiële gegevens zijn geanalyseerd.

Of er prestatie-indicatoren op het gebied van documentenfraude en het witwassen van geld worden vastgesteld, zal afhangen van de daarmee verband houdende activiteiten die op nationaal niveau worden uitgevoerd.

Europol wijst erop dat de EU-eenheid voor de melding van internetuitingen (EU IRU) haar streefcijfers wat betreft terroristische online-inhoud (de prioritaire taak van EU IRU) in dezelfde jaren heeft overschreden, ondanks het feit dat zij binnen de grenzen van de bestaande middelen extra taken (bv. EU-crisisrespons, de verordening inzake terroristische online-inhoud) heeft uitgevoerd. Wat betreft de totale door EU IRU beoordeelde internetinhoud werd het streefcijfer gehaald op ongeveer 1 % na.

65 Met het oog op hulpbronnefficiëntie en gezien het aantal zaken en de beschikbare middelen worden niet alle stappen (die leiden tot een besluit of een zaak prioriteit heeft) volledig gedocumenteerd. Er wordt een grondige beoordeling gemaakt van de "high-value targets" en de daarmee verband houdende operationele taskforces. Vanwege het in artikel 19 van de Europol-verordening neergelegde beginsel van de eigendom van gegevens konden operationele gegevens niet ter beschikking van de ERK worden gesteld.

66 Europol benadrukt dat de beschikbare middelen voor het behandelen van zaken in de betrokken periode bij Europol stabiel zijn gebleven.

69 Wat het Zuidoost-Europees rechtshandavingscentrum (SELEC) betreft, zij erop gewezen dat vier SELEC-lidstaten EU-lidstaten zijn die integraal deel uitmaken van Europol, terwijl de overige zeven SELEC-lidstaten samenwerkingspartners van Europol zijn, waaronder een vertegenwoordiging van de verbindingsbureaus (behalve voor Bosnië en Herzegovina) als derde partij bij Europol. Alle SELEC-leden maken dus al rechtstreeks deel uit van het samenwerkingskader van Europol. Hetzelfde geldt voor

alle twaalf leden van het Verdrag over politieële samenwerking in Zuidoost-Europa (PCC SEE). Daarnaast heeft Europol via de Baltische EU-lidstaten rechtstreekse toegang tot het Baltcom-netwerk.

70 De onderhandelingen over deze werkafspraken worden voortgezet in overeenstemming met de externe strategie 2021-2024 die de raad van bestuur van Europol in juni 2020 heeft bekrachtigd.

Aanbeveling 1 Europol aanvaardt de aanbeveling.

Aanbeveling 2 Europol aanvaardt de aanbeveling.

79 Zie het antwoord op paragraaf 54.

80 Zie het antwoord op paragraaf 62.

Aanbeveling 3 Europol aanvaardt de aanbeveling.

Aanbeveling 3, onder a) De lidstaten en niet-EU-partners zijn niet wettelijk verplicht om de relevante informatie te verstrekken, maar Europol zal hen aanmoedigen dit wel te doen.

Aanbeveling 3, onder b) De succesvolle vaststelling van de gevraagde indicatoren is afhankelijk van de vraag of de situatie waarnaar in het antwoord op paragraaf 62 wordt verwezen, wordt verholpen.

81 Zie het antwoord op paragraaf IX van de samenvatting.

82 Europol volgt met betrekking tot zijn externe betrekkingen een gestructureerde aanpak op basis van zijn externe strategie, die door de raad van bestuur van Europol is bekrachtigd. Europol is het grootste platform op EU-niveau voor samenwerking op het gebied van criminaliteitsbestrijding. De lidstaten van SELEC maken bijvoorbeeld deel uit van het samenwerkingskader van Europol (zie het antwoord op paragraaf 69).

Aanbeveling 4 Europol aanvaardt de aanbeveling.

Aanbeveling 4, onder b) Gezien de overwegingen met betrekking tot de middelen is het wellicht niet haalbaar om alle besluitvorming te registreren en een register van de beoordeling van alle zaken bij te houden. Europol hanteert een consistent proces van prioriteitstoekenning, met name voor “high-value targets” en operationele taskforces.